

Tiedekunta/Osasto — Fakultet/Sektion		Laitos — Institution	
Matemaattis-luonnontieteellinen		Biotieteiden laitos	
Tekijä — Författare			
Erja Tanskanen			
Työn nimi — Arbets titel			
Lukion biologian kurssien valintaan vaikuttavista tekijöistä			
Osoite — Adress			
Perinnöllisyystiede			
Työn laji — Arbets art		Aika — Datum	Sivumäärä — Sidoantal
Lisensiaattitutkimus		21.4.1997	173
Tiivistelmä — Referat			
<p>Lukiolaisille opiskelijoille ja opettajille suunnattu tutkimus on luonteeltaan empiirinen ja ei-kokeellinen. Tutkimuksen pääasiallisena tarkoituksena on ollut selvittää, mitä biologian syventäviä kursseja ja mistä syystä opiskelijat haluavat valita. Koska opetussuunnitelman perusteissa ei määritellä syventävien kurssien sisältöjä, on ne määriteltävä opettajien tutkimuksen avulla. Kurssien sisällöistä on laadittu kurssikuvaukset, joiden perusteella opiskelijat ovat tehneet valintansa ja perustelleet niitä. Siten tutkimuksessa on selvitetty myös syventävien kurssien sisältöä sekä myös niille sopivia opetusmenetelmiä.</p> <p>Tutkimuksen taustaosuudessa on tarkasteltu hallinnon hajauttamista opetuksen suunnittelussa, valinnaisuuden lisääntymistä lukioissa, opiskelijoiden kurssivalintoihin liittyviä motivaatio- ja muita tekijöitä, käsityksiä biologiasta oppiaineena sekä biologian opetusmenetelmiin kaivattua muutosta.</p> <p>Tutkimukseen on sisältynyt kaksi kyselyä. Ensimmäinen on suunnattu opettajille keväällä 1994. Kysely lähetettiin kaikille 385 lukion biologian opettajan viranhaltijalle, joista kyselyyn vastasi 42 %. Toinen kysely suunnattiin opiskelijoille. Siihen osallistui yksi lukioluokka jokaisesta läänistä, eli 348 opiskelijaa. Lukioluokat on valittu tutkimukseen eri kokoisista kouluista, paikkakunnista ja mahdollisimman tasaisesti eri puolilta Suomea.</p> <p>Tutkimuksessa on selvitetty erityisesti Locken (1991) laatiman motivaatioseuraannon keskeisten motivaatiotekijöiden (päämäärät, aikomukset, suoritus ja käsitys omasta kyvykkyydestä) sekä kiinnostuksen ja sukupuolen vaikutusta opiskelijoiden kurssivalintoihin. Tekijöiden vaikutusta on analysoitu toisaalta ristiintaulukoimalla niistä osaa kurssien valitsemishalukkuuden kanssa sekä analysoimalla opiskelijoiden valintaperusteita.</p> <p>Opiskelijat olivat kaikkein halukkaimpia valitsemaan syventävistä kursseista Ihmisen biologia ja terveys -kurssin (57 % valitsi kurssin), sen jälkeen Ympäristöekologia-kurssin (49 %) ja Solubiologian ja perinnöllisyystieteen sovellukset -kurssin (34 %). Kaikkein haluttomimpia opiskelijat olivat valitsemaan Mikrobit ja niiden merkitys -kurssin, jonka valitsi vain noin kymmenesosa opiskelijoista.</p> <p>Locken (1991) määrittelemät keskeiset motivaatiotekijät vaikuttivat selvästi biologian kurssivalintoihin. Opiskelijoiden alkuperäiset aikomukset valita biologian kursseja ennustivat melko hyvin myös kursseista saadun informaation jälkeisiä aikomuksia. Jatko-opinnot eli opiskelijoiden päämäärä vaikutti kurssien valitsemishalukkuuteen. Samoin käsitys omasta kyvykkyydestä vaikuttaa valintoihin: opiskelijat ovat halukkaampia valitsemaan kursseja, jotka kokevat helpoiksi, kuin kursseja, joita pitävät vaikeina.</p> <p>Motivaatiotekijöistä kiinnostus vaikutti kaikkein eniten kurssien valintaan. Opiskelijat olivat sitä halukkaampia valitsemaan kursseja, mitä kiinnostuneempia he olivat biologiasta. Myös sukupuoli vaikutti merkittävästi kurssivalintoihin. Tytöt olivat halukkaampia valitsemaan biologian syventäviä kursseja kuin pojat. Tyttöjen poikia suurempi halukkuus valita biologian syventäviä kursseja selittyy sillä, että tytöt ovat poikia kiinnostuneempia biologiasta ja että tyttöjen joukossa on enemmän biologiaa tulevalle alallaan tarvitsevia.</p> <p>Tutkimus osoitti, että opettajien enemmistö piti usein keskeisinä opetettavina teemoina kursseilla aiheita, jotka opiskelijoiden mielestä olivat vähiten kiinnostavia. Samoin opettajien enemmistö haluaisi käyttää syventävien kurssien opetuksessa pääosin oppilaskeskeisiä opetusmenetelmiä. Opiskelijat pitivät taasen opettajajohtoista opetusta kiinnostavimpana.</p>			
Avainsanat — Nyckelord			
lukio, valinnaisuus, motivaatiotekijät, oppisisällöt, opetusmenetelmät			
Säilytyspaikka — Förvaringställe			
Biotieteiden kirjasto			
Muuta tietoja — Övriga uppgifter			